

FEM-LA PETAR

Recursos per a la conducció
de grups de conversa

JORDI ESTEBAN

Edicions l'Àlber

ÍNDIX

Introducció	7
1- Orientacions didàctiques i patrons discursius.....	9
2- Seguiment de l'aprenentatge.....	21
Exercici d'exposició oral.....	22
Seguiment de la conversa i de la lectura en veu alta.....	23
Valoracions de la conversa i de la lectura en veu alta.....	24
Seguiment de les exposicions orals	25
Valoració de les exposicions orals	26
Errors freqüents	28
Glossari de termes de fonètica.....	32
3-Parlem de.....	33
A. Parlem de nosaltres.....	33
1. El món del vestir	34
2. Menjar sa.....	36
3. El son i la son	38
4. Un cos sa, net i bell.....	40
5. L'exercici físic, font de salut.....	42
6. La vista	44
7. L'oïda	46
8. El gust, l'olor i les percepcions tàctils.....	48
9. El bon i el mal humor	50
B. Parlem dels altres	53
1. Les converses	54
2. Solitud i companyia.....	56
3. Antics companys, antics amics.....	58
4. Els avis i les àvies	60
5. Els malalts de casa.....	62
6. Les primeres atencions sanitàries.....	64
7. El carrer	66
8. La mort i el seu ritual.....	68
C. Parlem del món	71
1. Astres, calendaris i rellotges.....	72
2. L'hivern, el fred, la neu i el glaç	74
3. Plou, trona i venteja	76
4. La vida animal.....	78
5. El món vegetal al nostre abast.....	80
6. Recollida selectiva de brossa.....	82
D. Parlem del que necessitem	85
1. La rutina diària.....	86
2. L'aigua d'ús domèstic.....	88
3. Els espais de l'habitatge.....	90
4. Els transports públics	92
5. Comptes corrents i llibretes d'estalvi	94
6. Electricitat i benestar domèstic	96
7. El cotxe, la moto	98
8. Formació per posar-se al dia	100
E. Parlem del que ens agrada	103
1. Habilitats i aficions personals	104
2. Viatjar	106
3. Excursions i sortides.....	108
4. Banyar-se.....	110
5. Els animals domèstics.....	112
6. El joc	114
7. La lectura i l'escriptura.....	116
8. Ràdio i televisió.....	118
9. Espectacles corpreneadors.....	120
Bibliografia	123

L'HIVERN, EL FRED, LA NEU I EL GLAÇ

Hi ha països, com el nostre, en què el clima divergeix substancialment cada mig any. A Catalunya tenim el solstici d'estiu, quan astronòmicament parlant la Terra és més lluny del Sol -curiosament per als de l'hemisferi Nord-, amb unes setmanes d'intensa calor, dies molt llargs i nits escasses. El nostre esperit vol aleshores expandir-se físicament, sortir, viatjar, viure a l'aire lliure. Però tenim també el solstici d'hivern, quan la Terra justament és més pròxima al Sol, amb unes setmanes de fred intens, algun any fins i tot amb neu i gel, i uns dies ben escanyolits -cap a les sis ja és fosc. És una època de recolliment a casa, de reflexió, en tot cas d'expansió interior a través de la lectura, la imatge i la conversa amical. Tanmateix n'hi ha que, amatents als plaers que el fred ofereix, aprofiten les gelades per córrer boscos i pendents calçats amb esquís o amb d'altres ginys o artefactes. Com cada estació, l'hivern també té els seus encants.

PUNTS DE CONVERSA

Descriure

Fa molt de fred, a l'hivern, al teu país o a la teva regió? Com es defensaven del fred els nostres avant-passats, mancats dels sistemes moderns (gas, electricitat...)? Recordes què és un braser, un escalfallits, un edredó...? Recordes com eren les cuines anomenades "econòmiques"? Practiques algun esport d'hivern (esquí de pista, nòrdic, patinatge...)?

Narrar

Comenta, si ho saps, en què consisteix la tradició de fer cagar el tió. Explica altres tradicions o festes que tinguin el fred o l'hivern com a motiu (Sant Nicolau, el Pare Noël, l'arbre de Nadal, la festa de l'arbre, etc.).

Instruir

Què s'ha de fer perquè la llar es mantingui aïllada del fred i conservi l'escalfor? Quines previsions s'han de tenir amb el cotxe quan fa molt de fred? Quan la neu cobreix cases, carrers i camins, quines precaucions s'han de prendre per evitar l'esfondrament de teulades, les relliscades al carrer, el rebentament de canonades...?

Argumentar

El nostre territori i els nostres edificis estan preparats per resistir glaçades intenses i freds siberians? La construcció actual d'habitatges té en compte l'aïllament del fred i de la calor? L'hivern i el fred són ocasió de gripes, neumònies i pulmonies. Hauria de ser obligatòria, a partir de certa edat, la vacunació contra la grip abans de l'època hivernal?

Expressar gustos, emocions...

T'agrada esquiar? I patinar sobre gel? Viuries en un país fred, amb neu la majoria de l'any? Hi ha persones que senten de seguida el fred al cos. Ets d'aquestes? Què resisteixes millor, el fred intens o la calor intensa?

EXPOSICIONS ORALS

El clima dels hiverns actuals és cada cop menys fred? S'escalfa la Terra?
Estan aïllades del fred i la calor, les nostres llars?
Esports i activitats del fred.

Les festes de l'hivern.

La llar de foc, tot un món: art, escalfor, conversa, companyia, cuina...

LÈXIC

Genuïtat: rellicar (~~patinar~~)

Enriquiment: lliscar, braser, tió, clemàstecs, molls, sutge, foc, gebre, caramell, grampons, piolet, penellons

EXPRESSIONS GENUÏNES

- Tenir fred als peus → sentir enveja.
Trencar el glaç → iniciar una conversa.
Deixar refredar una cosa → no fer-la quan és oportú.

DITES O SENTÈNCIES POPULARS

Any de neu, any de Déu.

A l'hivern boirina i la neu per veïna.

Les gelades de gener fan florir l'ametller.

FLAIX D'HISTÒRIA

Jerseys i pijames. El jersei és una peça de roba que abriga, feta generalment de llana. El seu nom ve d'una illa de l'Atlàntic, Jersey, al Canal de la Mànega. Allà hi havia pastures de bens i es feia la llana que era enviada amb vaixells cap a Anglaterra ja des del segle XVI. Al pijama també li ve el nom de l'anglès *pyjamas*, paraula portada del nord de l'Índia i del Pakistan i que en l'idioma hindustànic significa "pantalons bombatxos", a l'estil dels pantalons que es portaven fa temps per aquelles terres. Els anglesos que hi vivien van arraconar les camises de dormir, enfarfegadores, i van habitar-se ben aviat a les dues peces del pijama, molt més còmode i pràctic. I van importar-ne el nom.

DECLC, IV, 887; VI, 536

LECTURA

Ella no n'havia vist mai, de neu de debò. Per això recorda molt bé, encara que era molt petita, aquell matí d'hivern que la va descobrir per primera vegada. La neu, que havia caigut durant la nit, ho havia empolsinat tot de blanc, teulades i terra i arbres i plantes. Un sol esblaimat, que no tenia prou força per esvaïr del tot les boires fosques, ho tenia tot d'una claror estranya, lívida, irreal. Un ventijol gelat espolsava la neu de les branques dels arbres, que voletejava silenciosament i queia a terra. Que n'era de bonic, tot! La mare i ella no es cansaven de mirar aquells camps adormits encara sota la capa blanca. Però l'avi, rondina que rondinarà, mentre brandava una carxofa tota pansida: "Sí, molt bonic, molt bonic, i amb la glaçada que hi ha, demà, totes les carxofes seran negres i no ens en donaran ni cinc, potser ni valdrà la pena fer el cove! Vet aquí què en traurem d'aquesta nevada que us fa tanta gràcia!" L'avi tenia tota la raó del món, és clar. Tanmateix, la neu era tan bonica!

Memòries incompletes. Matilde Marcé